

**Den islandske president
Ólafur Ragnar Grímssons
hilsningstale
på den nordiske konferansen
”Ungdomskultur og verdier – storbyens hjerte og smerte”
20. september 1999**

Kjære konferansedeltakere,
kjære nordiske venner.

Det er virkelig positivt at det blir arrangert en konferanse om livet og tilværelsen for dem som skal arve jorden her i nordområdene. En konferanse om de unges betingelser og miljø, om deres kultur og verdinormer, om deres fremtidsdrømmer og den overhengende trussel som ligger i det mørke vi finner i nåtidens storbyliv. Et liv som for noen oppleves som en labyrint de ikke finner veien ut av uten hjelp av andre.

Storbyene er vår tids smeltedigler der livet syder og koker, og der skole- og kulturliv blomstrer med et variert tilbud til alle aldersgrupper, ikke minst til de yngre. Men her lurar det også mange slags farer. Mobbing kan legge et barns liv i ruiner, alkohol er det altfor lett å få tak i, og dødens agenter lokker stadig yngre brukere med den varen som har ødelagt livet for så mange.

Det er nødvendig for oss å lytte til det de unge selv har å bidra med, til deres egen stemme og på deres egne premisser. Vi må la de unge selv få delta i utformingen av sin egen fremtid. Men vi må også ta det ansvar som følger det å være voksen og foreldre, lede barn og unge frem til et sunt liv, gi dem de utdanningsmuligheter som er nødvendige i et samfunn som forandres med stadig større hastighet, og som krever mer og mer omfattende kunnskaper.

Her på Island er bylivet ungt, særlig hvis vi sammenligner med andre europeiske land. Ved siste århundreskifte bodde det her i Reykjavík bare noen få tusen kvinner og menn i lavbygde hus og under ulike forhold. Reykjavík og de nærmeste tettbebyggelser har vokst frem på forbausende kort tid, særlig i andre halvdel av det århundre som snart er forbi. Denne høye hastigheten har imidlertid vært fulgt av mange slags barnesykdommer som svært ofte har rammet den yngste befolkningen verst. Mange forfattere har beskrevet på en uforglemmelig måte om denne raske utbyggingen. Fra en roman av Pétur Gunnarsson henter vi dette lille eksemplet:

Det ble bygget overalt. Byen bølget frem som en lavaelv over åser og heier, flommet over i Fossvogur og begynte å klatre opp bakkene ved Elliðaár. Arkitektene måtte virkelig stå på for at ikke husene skulle stå der før tegningene av dem var ferdige, og ingeniørene hadde fullt opp med trafikken i gatene som ennå ikke var blitt tørre på papiret.

(Pétur Gunnarsson: *Ég um mig frá mér til mín*)

I flere hundre år levde islendingene isolert her midt ute i Atlanterhavet og langt fra verdens allfarveier. I alle fall etter middelalderen da vikingene var havets herrer. Men nåtidens tekniske revolusjon, med hurtige og varierte kommunikasjonsmåter mellom enkeltindivid og nasjoner, har brutt denne isolasjonen. Island er ikke lenger en øynasjon i uthavet, men en del av fastlandet med alle dets fordeler og ulemper.

Vi Islendinger er takknemlige for alle typer samarbeid med våre frender i de andre nordiske land. Vi vil høre om deres erfaringer, bli opplyst om det ungdomsarbeidet som foregår der, om kampen mot et stadig stigende forbruk av alkohol og tobakk som vi finner blant yngre og yngre brukere, og mot den forferdelige narkotikaen som har ødelagt livet til så mange unge.

Selv om flestparten av de nordiske byer som våre venner kommer fra, er større enn Reykjavík, har internasjonaliseringen av tilværelsen ført til at storbyenes problemer også har spredd seg til de mindre stedene.

Hensikten med denne konferansen er at man her skal kunne dele erfaringer og utveksle idéer om hvordan man på best mulig måte skal

kunne imøtekomme de unges interesser; hvordan man kan få dem til å ta initiativ, og hvordan man kan forsterke de forsvarsmurer vi må bygge for å bli kvitt narkotikaplagen. Jeg vil spesielt nevne den berømmede virksomheten til *Hitt húsið* som har vekt oppmerksomhet i utlandet for sin idérikdom og sine nye løsninger. Og selv om forholdene på mange måter er ulike, kan vi alle lære av hverandre. Fundamentet er komplekst, men den sterkeste pilaren finner vi i den nærmeste familie; der skal barn og unge kunne finne det ly som duger mot dårlig vær. Og dersom vi vil oppnå resultater, må vi passe på å gi det sunne familieliv muligheter til å trives i det samfunnet som vi har skapt.

En annen hovedpilar finner vi i skolesystemet. Vi må utruste våre skoler slik at de kan gi sine elever de beste tilbud, og gjøre det mulig for elevene å stå på like fot med sine jevnaldrende hvor som helst i verden. Videre må skolene sikre at elevene får muligheten til å bli kjent med de viktigste tekniske nyvinninger i samtiden og ikke lider på grunn av mangel på instrumenter og datamaskiner. Lærerens arbeid blir stadig mer komplekst og viktig, og vi må innrette oss slik at det alltid er ettertraktet. Likeledes er det viktig at elevene trives på arbeidsplassen sin, og at deres åndelige og fysiske velvære blir tatt vare på. Utdanningssystemet må være fleksibelt, og dets organer være rede til å forkaste gamle metoder dersom de hindrer vekst og fremgang. Dessuten må skolene være åpne for enkeltindividenes ulike behov. Utdannelse er i ferd med å bli læring for livet, og enkeltindividet mer aktiv i utformingen av egen læreplan etter egne behov. Og det må skolens virksomhet ta hensyn til.

Diskusjonen om de unge dreier seg altfor ofte om de negative sidene; ordet problem er nesten som et uunngåelig vedheng til ordet ungdom. Vi må bli flinkere til å rette oppmerksomheten mot det positive som karakteriserer livet til de aller fleste ungdommer: idérikdom, originalitet og kreativitet, og ambisjoner når det gjelder skole, idrett og lek. Alt dette må trekkes frem på en mye sterkere måte enn det hittil er blitt gjort. Og man må rette oppmerksomheten mot dette og gjøre det tiltrekkende for dem som har fått problemer. Bruke det positive til å bekjempe det negative, drive det onde ut med det gode.

Jeg håper at oppholdet her på Island, samtalene og det kontakten vil bli til nytte og glede for dere alle. Takk for at jeg fikk den ære å holde denne hilsningstalen for dere her i dag.